

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

Avd. 3

DOM
2017-04-21
Meddelad i Göteborg

Mål nr
13934-16

SÖKANDE

Ge-Bäst AB, 556592-3264

Ombud: Advokaten Tobias Bengtsson
Wistrand Advokatbyrå
Box 11920
404 39 Göteborg

MOTPART

Göteborgs Stads Upphandlings Aktiebolag, 556070-5054
Box 1111
405 23 Göteborg

SAKEN

Överprövning av upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, förkortad LOU

KONKURRENSVERKET	
2017-04-21	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 462753

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00
E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se
www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se

Telefax
031 - 711 78 59

Expeditionstid
måndag-fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Göteborgs Stads Upphandlings Aktiebolag (Upphandlingsbolaget) genomför en upphandling av ramavtal avseende Städtjänster, dnr 210/16. Upphandlingen genomförs med ett öppet förfarande enligt LOU och är uppdelad i fem delområden. Av tilldelningsbeslut den 15 december 2016 framgår att andra anbudsgivare än GE-Bäst Services AB (GE-Bäst) tilldelats kontrakt i upphandlingen.

YRKANDEN M.M.

GE-Bäst ansöker om överprövning och yrkar att upphandlingen ska göras om. I andra hand yrkas att rättelse sker på så sätt att utvärderingen ska göras om varvid kravet på att genomsnittsbetyget från referenserna ska uppgå till minst 3,5 inte tillämpas. *GE-Bäst* anför i huvudsak följande. Den modell för kvalificering av anbudsgivare samt utvärdering av anbuderna som Upphandlingsbolaget har tillämpat har inte varit förutsebar för anbudsgivarna och utgör en otillåten sammanblandning av kvalificeringskrav och utvärderingskriterier. Den i förfrågningsunderlaget föreskrivna modellen för kvalificering och utvärdering har varit missvisande och har gett marginella skiftningar i referenspersoners omdömen oproportionerliga och oförutsedda konsekvenser. Därtill ger modellen Upphandlingsbolaget ett alltför stort utrymme för godtycke.

Enligt utvärderingsmodellen ska tilldelningen baseras på en kombination av pris och fyra kvalitetskriterier. Det är emellertid missvisande eftersom den enda kvalitetsaspekt som har någon betydelse i upphandlingen är huruvida varje enskild referent har avgett ett genomsnittsbetyg som överstiger 3,5 eller inte. De leverantörer för vilka någon referent har lämnat ett lägre genomsnittsbetyg har uteslutits. Samtliga övriga leverantörer har antagits. När ramavtal väl har ingåtts saknar kvalitetskriterierna helt betydelse för

valet av leverantör. De kriterier som gäller för valet av leverantör enligt avropsförfarandet är annorlunda än de som gäller för utvärdering av anbud. Konsekvensen är således att den utvärderingsmodell som beskrivs i förfrågningsunderlaget i praktiken inte fått något genomslag alls vid valet av leverantör.

Enligt punkt 1.3.1.7 i förfrågningsunderlaget ska anbudsgivare presentera referensuppdrag enligt vissa krav. För det fall leverantören haft uppdrag för Göteborgs Stad anges att Upphandlingsbolaget kommer att använda sig av en intern referens. Den interna referensen ersätter leverantörens angivna referensuppdrag nr 1. I frågor och svar har angivits att lottnings ska ske för det fall det finns flera olika möjliga interna referenser. Formerna för inhämtning av interna referenser och ersättande av de referenser anbudsgivarna har lämnat framstår emellertid i flera avseenden som godtyckliga eller slumpartade.

För det första tycks inte interna referenser ha inhämtats för alla de leverantörer som idag har avtal med de beställare som upphandlingen avser. Det är oklart vilken process Upphandlingsbolaget har använt sig av för att identifiera interna referenser och hur urvalet mellan dessa skett. Huruvida intern referens har tagits eller ej förefaller vara påverkat av i vilken grad Upphandlingsbolaget för respektive anbudsgivare har bemödat sig om att identifiera de uppdrag som finns för beställare. Avseende anbudsgivaren Samhall AB inkom genomsnittsbetyg från intern referens som var under den angivna gränsen. Trots detta uteslöts Samhall AB inte förrän de interna referenterna på eget initiativ kontaktat Upphandlingsbolaget och protesterat mot tilldelningen. Avseende anbudsgivaren Bohus Städ Patric Svensson AB inhämtades ingen intern referens alls. Detta trots att bolaget har befintliga avtal med enheter inom Göteborgs Stad. Avseende anbudsgivaren Finns Städ & Fönsterputs AB genomfördes ingen lottnings mellan potentiella

interna referenser trots att bolaget har befintliga avtal med i vart fall två enheter inom Göteborgs Stad. Avseende anbudsgivaren MIAB/NCA AB har inte genomsnittsbetyget på 2,0 från Familjebostäder medfört att anbudsgivaren uteslutits. Dessutom kontaktades GE-Bäst av Upphandlingsbolaget och ombads ange interna referenser. Motvarande fråga har utgått till några, men inte alla anbudsgivare. Detta förfarande strider mot den regel som får anses framgå av förfrågningsunderlaget, nämligen att det är den upphandlande myndigheten som på eget initiativ ska identifiera förekommande interna referenser. Redan det förhållandet att GE-Bäst kunnat identifiera ett antal interna uppdrag som inte har beaktats i upphandlingen talar starkt för att det finns ytterligare interna referenser som inte har kommit med. Om den interna referenstagningen hade genomförts på ett korrekt sätt och flera leverantörer därmed blivit uteslutna är det antagligt att upphandlingen behövt göras om beträffande flera av delområdena.

En ytterligare omständighet är att det i praktiken inte varit klart vilken av de lämnade referenserna som ska bytas ut mot en intern referens. Då det inte funnits något formulär eller liknande som anbudsgivarna ska använda vid avgivande av referenser är det oklart vilken referens som är nr 1. Detta förhållande förefaller innebära att Upphandlingsbolaget mer eller mindre kunnat välja vilken referens som ska ersättas. I detta fall är det fråga om en situation där varje enskild referent är ensamt utslagsgivande för anbudets framgång. Under sådana förhållanden borde inte någon större grad av godtycke eller slumpmässighet tolereras vid inhämtning av referenser, med mindre än att likabehandlingsprincipen överträds.

Det framstår vidare, till följd av hur frågorna till referenterna utformats, som slumpartat huruvida respektive referens kommer att avge ett godkänt betyg (dvs. över 3,5) eller ej. I praktiken kan det vara tillräckligt att någon av referenspersonerna låter bli att svara på ett enda av påståendena vilket ger noll poäng, vilket i sin tur kan dra ned genomsnittet så att kravgränsen

understigs. Därtill kan poängsättningen som sådan kritiseras eftersom den angivna skalan och de angivna alternativen lätt kan ge referenspersonen uppfattningen att ett godkänt betyg har lämnats om de flesta påstående besvaras med tre poäng. Det föreligger således en högst påtaglig risk för att i sammanhanget positivt inställda referenspersoner av misstag kan komma att lämna ett underbetyg därför att referenspersonerna inte uppfattat poängalternativen och skalan på det sätt som varit avsett.

Vidare har det för referensuppdragen inte funnits något krav på viss minsta omfattning i betydelse yta eller omsättning. Det har således varit möjligt att lämna referenser för mycket små uppdrag så länge det är fråga om regelbunden städning. Sådana uppdrag har värderats lika högt som omfattande städuppdrag för stora beställare. Detta är anmärkningsvärt eftersom de städtjänster som upphandlas inom ramen för upphandlingen är mycket omfattande och kräver en betydande organisation för att kunna hanteras på ett godtagbart sätt. En konsekvens av detta är att mindre leverantörer tillåts konkurrera på ett missvisande sätt med större leverantörer som har stora uppdrag.

Sammanfattningsvis har utvärderingsmodellen så allvarliga inneboende brister att den inte kan sägas vara ägnad att identifiera det för de aktuella uppdragen mest ekonomiskt fördelaktiga anbudet. GE-Bäst har till följd av det felaktigt utformade förfrågningsunderlaget och den felaktiga utvärderingen uteslutits från utvärdering i upphandlingen. Om förfrågningsunderlaget och utvärderingen utformats i enlighet med LOU hade bolaget haft möjlighet att bli antagen som ramavtalsleverantör. Till följd av detta har bolaget lidit skada.

Upphandlingsbolaget anser att ansökan ska avslås och anför i huvudsak följande. LOU sätter inga hinder mot att använda interna referenser i de fall den upphandlande myndigheten har kännedom om anbudsgivaren genom

tidigare uppdrag (se bl.a. Kammarrätten i Stockholms dom den 10 juni 2011 i mål nr 862-11 och Kammarrätten i Göteborgs dom den 18 november 2010 i mål nr 2504-10). Vad gäller hur de interna referenserna utses har i nyss nämnd kammarrättspraxis uttalats att den upphandlande myndigheten kan välja interna uppdrag som ersätter externa referenser. Att som i aktuell upphandling lotta fram vilket uppdrag som ska tillämpas när det finns flera interna referenser är därför inte godtyckligt, utan snarare en mer objektiv form än alternativet som har godtagits i praxis. Samma krav vad gäller frekvens och omfattning för de interna referenserna har använts som för de externa referenserna. Även de frågor som ställts till de interna referenserna har varit lika. Likabehandling har därmed skett vid bedömningen av referenserna, oavsett om det rör sig om en intern eller extern referens.

Det är inte ett brott mot likabehandlingsprincipen att tillämpa interna referenser för anbudsgivare som varit leverantörer till Göteborgs Stad. Av naturliga skäl kan en intern referens inte tillämpas för leverantörer som däremot inte tidigare utfört uppdrag åt Göteborgs Stad. Det är också så likabehandlingsprincipen fungerar, endast lika fall ska behandlas lika. På samma sätt har de leverantörer som inte utfört sådana uppdrag, och således befinner sig i en annan situation, behandlats sinsemellan på samma sätt.

Tanken med referenser är inte att leverantören ska kunna presentera en viss bild av företaget utan i stället att referenserna ska ge en rättvisande och objektiv bild över hur leverantören tidigare utfört uppdrag. Det är alltså varken i strid med LOU eller likabehandlingsprincipen att tillämpa ett förfarande där leverantörerna inte har full kontroll över referensuppdragen.

Som referens nr 1 har den först angivna referensen genomgående tillämpats om anbudsgivaren inte för egen del markerat sina referenser. Att den först angivna referensen är nr 1 är logiskt och kan knappast innebära någon transparensbrist.

När det gäller Samhall AB:s anbud så har bristen rättats och medfört ett nytt tilldelningsbeslut. Anförda brister kan därför inte i denna process utgöra något upphandlingsfel. För Bohus Städ Patric Svensson AB respektive Finns Städ & Fönsterputs AB har en intern referens inhämtats och ingått i utvärderingen. Vad gäller MIAB/NCA AB har bolaget inte tidigare haft avtal med Göteborgs Stad och därmed har inte heller intern referenstagning varit aktuell. MIAB/NCA AB har i och för sig köpt upp V-städ som tidigare varit avtalsleverantör. Någon avtalsöverlåtelse har dock inte skett utan tidigare avtalsrelation har endast funnits med V-städ där också personalen fortsatt varit anställda. Förutsättningarna i upphandlingen har således tillämpats för de fyra bolag som ifrågasatts av GE-Bäst.

Det är vidare korrekt att Upphandlingsbolaget i vissa fall har kontaktat anbudsgivare, som varit leverantörer till Göteborgs Stad under de senaste tre åren, för interna referensuppdrag. Detta har skett i de fall då det, trots stora ansträngningar, inte har varit möjligt att hitta uppdrag genom sökningar i fakturamodulen till Winst (beställningssystemet för avrop från ramavtal). Det ska noteras att det av förfrågningsunderlaget inte framgår hur de interna referenserna skulle hittas. Rent praktiskt har alltså slagningar på fakturor använts i första hand. Om detta inte gett resultat har i andra hand anbudsgivarna som varit befintliga leverantörer kontaktats.

Vidare har GE-Bäst fått referensbetyg som understigit kravgränsen, både från egna angivna referenser och när intern referens tillämpats. Att GE-Bäst inte varit aktuella för ramavtal har alltså inte i sig berott på den interna referenstagningen.

Det finns inga hinder mot att referenser kan användas i olika syften för olika faser i en upphandling. Ett och samma kriterium kan alltså tillämpas i både utvärdering och kvalificering. Det är förenligt med LOU att i syfte att utröna med vilken kvalitet (yrkeskunnande, effektivitet, erfarenhet och

tillförlitlighet) tidigare uppdrag utförts låta referenser bedöma frågor av sådan karaktär samt att ett omdöme som ligger under ett på förhand redovisat gränsvärde medför att anbudet inte utvärderas. En offentlig köpare som utvärderar kvalitetsaspekter har givetvis en möjlighet att ange att en kvalitet som understiger en viss nivå helt enkelt inte är godtagbar. Det hanteras genom att ett visst utvärderingskriterium kombineras med en på förhand bestämd gräns. Hamnar utvärderingen av kriteriet under denna gräns anses tillräcklig kvalitetsnivå inte vara uppfylld och anbudet förkastas. Förfarandet är vedertaget och används t.ex. av Europeiska kommissionen (dvs. den institution som har hand om översynen av upphandlingsdirektiven) i dess egna upphandlingar. Som rättsligt stöd för att det i en utvärderingsmodell är fullt möjligt att kombinera utvärderingskriterier med en kravgräns kan nämnas Kammarrätten i Stockholms dom den 11 februari 2016 i mål nr 8289-15. Att tillämpa ett gränsvärde på 3,5 poäng för att vara kvalificerad för utvärdering, vilket tydligt framgått av förutsättningarna för upphandlingen, är därmed förenligt med LOU.

Vidare är det inte korrekt att personerna som besvarat interna referensuppdrag skulle ha saknat kännedom om gränsvärdet på 3,5 poäng. Sådan upplysning framgick av det e-postmeddelande som skickades ut till de interna referenspersonerna. Det är inte heller korrekt att det saknats krav på omfattning för referensuppdragen. Det har funnits krav på såväl omfattning som frekvens för uppdragen och kraven har gällt såväl externa som interna uppdrag. GE-Bäst påstående om att hur små objekt som helst har kunnat lämnas faller på sin egen orimlighet. Frekvensen om städning tre dagar per vecka under ett års tid gör att småuppdrag eller tillfälliga uppdrag inte kommer ifråga.

Vidare finns inte någon bestämmelse eller praxis som innebär att en fördelningsnyckel/avropsmetod skulle behöva vara formulerad så att denna innefattar samtliga utvärderingskriterier. Den tillämpade utvärderings-

modellen är tydligt beskriven och har också följts. Eftersom antalet kvalificerade anbud inte varit fler än den kapacitet som bedömts krävas för ramavtalen har någon särskiljning mellan de utvärderade anbuden med jämförelsetalen inte behövt ske. Det är endast i ramavtal där rangordning tillämpas som det finns anledning att i sig presentera anbudens inbördes ordning. När förnyad konkurrensutsättning eller annan fördelningsnyckel än rangordning tillämpas i avropssituationen är förhållandena annorlunda. Det har dock inget med någon bristande utvärderingsmodell att göra.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas (1 kap. 9 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (16 kap. 6 § första stycket LOU).

Förvaltningsrättens prövning utgör en kontroll av om det finns skäl att ingripa mot upphandlingen på grund av att den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna eller andra bestämmelser i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i den lagen. I mål om överprövning enligt LOU gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter denne grundar sin talan och att domstolens prövning bör

begränsas till de grunder som parten åberopar (jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2009 ref. 69).

Utredning

Av förfrågningsunderlaget kan bl.a. utläsas följande.

1.3.1.7 Referensuppdrag

Leverantören ska redovisa referensuppdrag enligt nedan. Referenser ska endast skickas in för det/de delområden som anbudet avser.

För de fall Göteborgs Stad **inte har eller inte haft avtal** med Leverantören eller någon av angivna underleverantörer under de senaste tre (3) åren, kan Upphandlingsbolaget komma att använda sig av en (1) egen extern referens. Den egna referensen kommer i så fall att ersätta Leverantörens angivna referensuppdrag nr ett (1). Detsamma gäller för underleverantörs referensuppdrag.

För de fall Göteborgs Stad **har eller har haft ett avtal** med Leverantören eller någon av angivna underleverantörer under de senaste tre (3) åren, kommer Upphandlingsbolaget att använda sig av en (1) egen intern referens. Den interna referensen kommer att ersätta Leverantörens angivna referensuppdrag nr ett (1). Detsamma gäller för underleverantörs referensuppdrag.

...

2.1.2 Utvärdering Referenser

De referenser som Leverantören angivit under punkt 1.3.1.7 Referens-uppdrag som bevis på erfarenhet av efterfrågade uppdrag kommer även att utvärderas.

Referenserna kommer att kontaktas via e-post av Upphandlingsbolaget för att svara på nedanstående frågor som sedan ligger till grund för utvärdering av kvalitet. Referenterna har fem (5) arbetsdagar på sig att lämna svar på frågorna via e-post till Upphandlingsbolaget. Om någon av referenterna inte skickar in svar på frågorna kommer Leverantören att få genomsnittspoäng noll (0) på den aktuella referensen. Upphandlingsbolaget kommer att skicka ut en (1) påminnelse.

Det är av största vikt att referenternas angivna e-postadress är korrekt samt att referenterna är vidtalade och har möjlighet att svara under svarsperioden.

Referenterna kommer att ta del av nedanstående frågor.

Leverantören har i refererat uppdrag visat god förmåga att:

- utföra uppdrag omfattande kundservice, samordning och ärendehantering
- samarbeta vid genomförande av uppdrag
- med kvalitet och engagemang genomföra uppdraget till full belåtenhet
- åtgärda fel och brister
- agera proaktivt när det gäller lösningar på problem

Frågorna anges som påstående och besvaras genom att ange ett betyg mellan 1-5 enligt följande skala:

- 5 – Instämmer helt, mycket bra, mycket över förväntan
- 4 – Instämmer i huvudsak, bra, över förväntan
- 3 – Godkänt, enligt förväntan
- 2 – Instämmer i huvudsak inte, mindre bra, under förväntan
- 1 – Instämmer inte alls, Inte godkänt
- 0 – Uteblivet svar

Ett genomsnittsvärde per referens räknas fram baserat på referentens betyg, avrundat till en decimal. Genomsnittligt betyg från referensen får inte understiga 3,5 poäng. Leverantör som erhåller lägre genomsnittsbetyg än 3,5 kommer inte gå vidare i utvärderingen.

...

Förvaltningsrättens bedömning

GE-Bäst har bl.a. anfört att upphandlingens modell för kvalificering av anbudsgivare och utvärdering av anbuden inte har varit förutsebar samt har inneburit en sammanblandning av kvalificeringskrav och utvärderingskriterier.

Av punkt 2.1.2 i förfrågningsunderlaget framgår bl.a. att en anbudsgivare som inte uppnår genomsnittsbetyget 3,5 från referensen inte går vidare i

utvärderingen. Det framgår också vilka frågor som kommer att ställas till referenserna samt vilka fasta svarsalternativ som referenserna har att välja på. Av e-postmeddelande, daterat den 5 oktober 2016, framgår att Upphandlingsbolaget informerat referensen om gränsvärdet 3,5. Förvaltningsrätten finner därför inte skäl att ifrågasätta Upphandlingsbolagets uppgifter om att det aktuella gränsvärdet framgått i de e-postmeddelanden som skickades ut till de interna referenserna.

Förvaltningsrätten kan därmed konstatera att det av förfrågningsunderlaget på ett klart och tydligt sätt framgår hur referensupptagningen kommer att göras och vilka frågor som kommer att ställas till referenserna. Det har således på ett tillräckligt tydligt sätt framgått vad som kommer att tillmätas betydelse vid referenstagningen samt hur referenserna påverkar utvärderingen i upphandlingen. Vidare kan det, enligt förvaltningsrättens mening, inte anses oproportionerligt att uppställa ett krav på minst 3,5 av 5 i snittbetyg för att gå vidare i utvärderingen. De grundläggande kraven på transparens och proportionalitet är därmed uppfyllda i denna del.

Avseende frågan om sammanblandning kan inledningsvis konstateras att det inte finns något generellt förbud mot att använda referenser i kvalificeringsfasen eller utvärderingsfasen. En upphandlande myndighet har stor frihet att utforma hur pris och kvalitet ska sammanvägas för att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska antas. Det faktum att Upphandlingsbolaget har uppställt krav på ett visst antal referenser och en viss miniminivå avseende referensernas betyg förhindrar inte att betygen är relevanta för att mäta kvaliteten på den aktuella tjänsten. Såvitt framgår av frågorna som har ställts till referenserna har de till syfte att utröna med vilken kvalitet tidigare uppdrag har utförts. Förvaltningsrätten bedömer således att referensbetygen får anses kopplade till den aktuella tjänstens kvalitetsnivå och ge ett mervärde utöver den miniminivå uppställts. Mot denna bakgrund är referensbetygen ägnade att identifiera det ekonomiskt mest fördelaktiga

anbudet och får därmed anses godtagbara som ett utvärderingskriterium. Sammantaget finner förvaltningsrätten att GE-Bäst inte har visat att Upphandlingsbolaget har sammanblandat kvalificeringskrav och utvärderingskriterier på ett sätt som strider mot LOU.

Vidare har GE-Bäst anfört att den utvärderingsmodell som beskrivs i förfrågningsunderlaget i praktiken inte har fått något genomslag vid valet av leverantör. Därtill har GE-Bäst anfört att det för referensuppdragen inte funnits något krav på minsta omfattning. GE-Bäst har mot denna bakgrund gjort gällande att utvärderingsmodellen har sådan brister att den inte är ägnad att identifiera det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

Av förfrågningsunderlaget framgår att anbuden ska utvärderas utifrån anbudssumma, andel tillsvidareanställd personal, referenser, hållbarhet och kvalitetsledningssystem. Enligt Upphandlingsbolaget har antalet kvalificerade anbud inte varit fler än den kapacitet som bedömts krävas för ramavtalen. Eftersom rangordning inte tillämpas i ramavtalet har någon särskiljning mellan de utvärderade anbuden inte skett. Förvaltningsrätten anser inte att det finns anledning att ifrågasätta Upphandlingsbolagets uppgifter och tillvägagångssätt i denna del. Det faktum att utvärderingskriteriet referenser i praktiken har fått avgörande betydelse vid utvärderingen medför, enligt förvaltningsrättens bedömning, inte i sig att utvärderingsmodellen inte syftar till att fastställa det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Vad gäller kraven på omfattning framgår av förfrågningsunderlaget att referens-uppdragen ska omfatta regelbunden städning om minst tre dagar per vecka under en period om minst tolv månader. Enligt förvaltningsrättens mening uppställs således ett krav på en viss minsta omfattning för referens-uppdragen, trots att yta och omsättning inte efterfrågas. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att GE-Bäst inte visat att utvärderingsmodellen strider mot LOU.

GE-Bäst har också gjort gällande att formerna för inhämtning av interna referenser och ersättande av externa referenser har varit godtyckliga. GE-Bäst menar därför att användandet av interna referenser i upphandlingen strider mot transparens- och likabehandlingsprincipen.

När det gäller interna referenser och inhämtningen av dessa kan konstateras att det inte finns några hinder mot att en upphandlande myndighet beaktar egna referenser så länge det framgår tydligt av förfrågningsunderlaget och utförs på ett objektivt godtagbart sätt så att de grundläggande principerna inte överskrids. Av förfrågningsunderlaget framgår bl.a. att för de leverantörer som har eller har haft uppdrag för Göteborgs Stad så kommer den interna referensen att ersätta leverantörens angivna referensuppdrag nr 1. Med hänsyn till detta anser förvaltningsrätten att det är tillräckligt tydligt vilken av de lämnade referenserna som ska bytas ut mot en intern referens.

Det framgår inte av förfrågningsunderlaget hur de interna referenserna ska identifieras. Förvaltningsrätten anser dock att Upphandlingsbolaget på ett tydligt sätt har redogjort för hur inhämtandet av referenser har gått till i den aktuella upphandlingen. Den beskrivna metoden med slagningar på fakturor i första hand och kontakt med anbudsgivarna i andra hand får anses vara ett objektivt och acceptabelt tillvägagångssätt i upphandlingen. Även om förfrågningsunderlaget hade kunnat vara tydligare på denna punkt är det inte fråga om en sådan brist som medför att förfrågningsunderlaget strider mot LOU. Förfrågningsunderlaget får därmed också godtas i denna del.

Upphandlingsbolaget har vidare på ett godtagbart sätt redogjort för hur referenserna har hanterats när det gäller Samhall AB, Bohus Städ Patric Svensson AB, Finns Städ & Fönsterputs AB samt MIAB/NCA AB. Avseende Samhall AB kan förvaltningsrätten konstatera att den av GE-Bäst anförda bristen har korrigerats och medfört ett nytt tilldelningsbeslut. Vad

GE-Bäst anfört avseende Samhall AB kan således inte utgöra skäl för ingripande enligt LOU. Vad GE-Bäst anfört avseende övriga tre bolag är enligt förvaltningsrättens mening inte tillräckligt för att bolaget ska anses ha visat att Upphandlingsbolaget har brutit mot någon av de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna i LOU vid inhämtandet av referenser.

Förvaltningsrätten anser sammanfattningsvis att GE-Bäst inte har visat att Upphandlingsbolaget har överträtt någon av de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU. Mot denna bakgrund har GE-Bäst inte heller visat att bolaget på grund av några brister i den aktuella upphandlingen har lidit eller riskerat att lida någon skada. Det saknas således skäl för ett ingripande enligt LOU. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1 B LOU)

Susanne Nilsson
Tf chefsrådman

Föredragande i målet har varit föredragande juristen Ingeli Lindell.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.